

Kesällä 1979 pidettiin Toursin kaupungissa Loire-joen varrella kansainvälinen alkoholitutkijain kokous, jolle Ranskan presidentti lähetti tervehdyksensä kiinnittäen huomiota maan alkoholiongelmiin. Perusteellisesta pohdinnasta huolimatta ongelmien eliminoinemiseksi suoritettujen toimenpiteet eivät ole johtaneet tyydyttäviin tuloksiin. Valtionpäämiehen toimesta asetettiin työryhmä etsimään ratkaisuehdotuksia. Professori Jean Bernardin johdolla työskennellyt komitea sai hiljattain valmiiksi raporttinsa alustavan osan.¹

Erityisesti Ranskan tapaisessa viinimaassa alkoholihaitat ovat päässeet paisumaan huomattaviksi ja tappiotili on miljardien frangien luokkaa. Kansan valtaosa tosin kestää alkoholissa piilevät vaarat, mutta työryhmän mukaan noin 10–15 % aikuisväestöstä on altista haitta-vaikutuksille.

Komitea toteaa, että Ranskassa kulutetaan vähemmän viiniä kuin aikaisemmin, mutta sen sijaan entistä enemmän olutta, viskiä ja aperitiivijuomia. Miesten alkoholismi ei ole juuri lisääntynyt, sen sijaan kyllä naisten. Myös nuoriso on viime aikoina lisännyt kulutustaan.

Alkoholipulman edessä Ranska on ollut jo pitkään. Niinpä jo vuonna 1911 eräs parlamentaarikko näitä asioita käsitel-

täessä sanoi alkoholiongelman vaikeuden piilevän siinä, että yhteiset vastassa on suuri määrä yksityisiä intressejä. Tämän toteamuksen komitea on ottanut alustavan mietintönsä motoksi. Tuotantoa ja jakelua harjoittavat ryhmät ovat usein pyrkineet vähättelemään ongelmia, mutta tutkimus on nyttemmin tuonut haitat niin selvästi esille, ettei niitä voida enää kunniallisella tavalla kieltää.

Alkoholiin liittyviä vaikeuksia ei komitean mielestä saa vähätellä muttei pitää myöskään väistämättöminä. Sodan ja miehityksen aikana alkoholisairaudet vähenivät selvästi, mutta lisääntyivät kohta, kun sota-ajan rajoitukset poistettiin. Tämä osoittaa komitean mielestä, ettei alkoholismi ole kohtalonomainen onnettomuus, vaan sen vaikutuksia voidaan hallita ja rajoittaa menemättä kuitenkaan täydelliseen kieltoon. Kohtuus soveltuu sitä paitsi luontevasti pyrkimyksiin nostaa elämisen tasoa.

Vastuu hallitukselle

Alkoholisminvastainen taistelu on kohdannut Ranskassa välinpitämättömyyttä, vaikka asiaan on usein kiinnitetty huomiota. Maa on sidoksissa viinikulttuuriinsa ja tuottajien intressit ovat monet ja hyvin organisoidut. Eräitä toimia on pelonsekaisesti ehdotettu, mutta poliittista tahtoa on puuttunut. Tässä ei ole kysymys niin jalosta aatteesta, että sitä voitaisiin Ranskassa käyttää menestyksekkäästi valtiollisen kunnianhimon toteuttamiseen. Ongelma on kaiken lisäksi pirstoutunut niin moneksi osailmiöksi,

¹Jean Bernard: Premières propositions d'action contre l'alcoolisme. Rapport à Monsieur le Président de la République (kesäkuu 1980, moniste) ja tähän mietintöön kuuluvat liitteet (ks. Uutta alkoholikirjallisuutta, viitteet 11, 12, 18, 21, 38, 76 ja 87).

että se on jakautunut useiden eri ministeriöiden (talous, maatalous, liikenne, työ, opetus, kauppa, terveydenhuolto, oikeus, puolustus jne.) toimialaan. Tämä on tehnyt mahdolliseksi lähettää pallo haluttaessa naapurin kenttäpuoliskolle. Myös puolueiden välillä on ilmennyt erimielisyyttä oikeista menettelytavoista ja päämääristä.

Nyt työryhmä vaatii julkisten viranomaisten puolelta päättäväistä tahdonilmaisua. Hallituksen on otettava vastuu siitä, että alkoholipolitiikan alaan kuuluvia säännöksiä noudatetaan hallinnon kaikissa portaissa. Kysymystä on lähestyttävä kokonaisuuden kannalta ja tehtävä selväksi, etteivät ongelmat koske pelkästään terveydenhuoltoviranomaisia.

Tämä mietintö on siis hallitusta varten laadittu pitkälle tähtäävä suunnitelma ja parannusohjelma. Komitean mielestä sen päättäväinen toteuttaminen vähentää alkoholismin haittoja ratkaisevasti kymmenen vuoden aikana. Perustavanlaatuinen pyrkimys on kulutuksen jyrkkä supistaminen, ilman sitä tilanne ei pääse olennaisesti parantumaan.

Työryhmän talousasiantuntijat ovat sitä mieltä, että alkoholin verotusta olisi kiristettävä ja siten kertyviä varoja ohjattava huoltotoimintaan ja taloudellisissa vaikeuksissa elävien tukemiseen. Kysymys vaatii vielä tutkimista, mutta ylimääräinen vero olisi eräänlainen symboli. Poliittisessa katsannossa se todistaisi hallituksen päättäväisyyttä ja moraalisessa suhteessa osoittaisi, miten liiallisesta kulutuksesta hyötyvien tuotanto- ja jakeluportaiden voitot painavat maan sosiaalibudjettia.

Komitea edellyttää viranomaisilta tarmoa rohkeiden, toteuttamiskelpoisten keinojen löytämiseksi. Se olettaa, että yleinen mielipide on kypsynyt vähitellen siihen, ettei nykyistä tilannetta tule enää sietää, ja että hallituksen lujatkin toimet otetaan nyt suopeammin vastaan kuin neljännesvuosisata sitten.

Valtio on ollut heikko voimakkaiden painostusryhmien edessä. Jo tällä hetkelä on voimassa alkoholisminvastaisen

taistelun edellyttämää lainsäädäntöä, mutta se tuntuu jääneen kuolleeksi kirjaimeksi. Komiteakaan ei ole oikein päässyt perille todellisesta tilanteesta. Hallituksen toimenä olisikin koota lainsäädäntö ja kumota ne määräykset, jotka ovat joko hyödyttömiä tai suorastaan vahingollisia, ja muuttaa ne, jotka eivät sovellu nykytilanteeseen.

Esimerkkinä mainitaan mm. rattijuopumusta koskevat säännökset. Kokonaisuus ilmeisesti on organisoitu, mutta sitä varten ei ole koulutettua henkilökuntaa, tehokas kontrolli puuttuu eivätkä viranomaiset pysty arvioimaan toimenpiteitensä tuloksia. Jopa nykyinen tilastointimenettely herättää komiteassa kritiikkiä.

Alkoholin väärinkäyttö alkaa jo olla yleiseurooppalainen pulma, joten tällä saralla olisi löydettävä yhteinen politiikka. Varsinkin maataloudessa alkoholin tuotanto on keskeinen ongelma. Komitean mielestä Euroopan talousyhteisö (EEC) on joskus juridisilla tulkinnoillaan avannut uusia mahdollisuuksia kulutuksen lisäämiselle. EEC:llä on varsinkin maatalouden alalla ylikansallista voimaa, mutta se ei ole ottanut riittävästi huomioon yhteisön eri maiden omaa säännöstelyä. Mutta vaikea on ryhtyä toimiin sellaisia menettelytapoja vastaan, jotka ovat ristiriidassa yhteisön oikeuksien kanssa.

Komitean mielestä alkoholituotteet eivät ole samassa asemassa kuin muut, koska niissä piilee potentiaalinen vaara. EEC:n rooli on tulkintakysymyksissä aivan keskeinen, ja sen olisi otettava juridiset näkökohdat uudelleen punnittaviksi. Rooman sopimuksessa sanotaan, että talousyhteisön piirissä voidaan säännöstellä tai kieltää sellainen tuonti, vienti tai kauttakulkuliikenne, josta voi aiheutua haittoja yleiselle moraalille, julkiselle järjestykselle ja turvallisuudelle samoin kuin yksilön terveydelle. Tämä argumentti olisi komitean mielestä otettava painokkaasti huomioon. Rooman sopimuksessa on lisäksi pykälä, joissa puhutaan positiivisista toimista olojen parantamiseksi.

Työryhmä on kiinnittänyt erityistä huomiota alkoholijuomien laadun parantamiseen ja pitää sitä keskeisenä tehtävänä. Ranskalaiset olisi totutettava nauttimaan vähemmän, mutta parempia juomia. Viini on tosin Ranskassa yksi alkoholiongelman osatekijä, mutta kuitenkin kansallinen rikkaus ja tavallisesti sangen korkealaatuinen tuote. Komitean mielestä laadun parantaminen on tehokas ase alkoholismia vastaan. Erityisesti olisi viljelijöitä rohkaistava tuottamaan hyvälaatuisia paikallisviinejä (vins du pays), joita ei tarvitsisi "parantaa" Algerian ja Italian "lääkeviineillä", kuten työryhmä nimittää näitä "leikkaukseen" käytettyjä nesteitä. Paikallisviinin alkoholipitoisuus on harvoin yli 11 tilavuusprosenttia. Komitea antaisi tutkijoiden selvittää, miten miedot viinit voisivat vaurioittaa "matkustaa" paikkakunnalta toiselle.

Työryhmän ehdotuksen mukaan kotimarkkinoille olisi saatava enemmän aitoja laatuviinejä (appellation d'origine contrôlée ja vins du pays), joiden alkupe-
rä tunnetaan ja jotka ovat miedohkoja. Tällaisten viinien osuus on nykyisin neljännes Ranskan kokonaiskulutuksesta, ja se olisi pyrittävä lähivuosina kaksinkertaistamaan. "Leikattujen" viinien tuotantoa olisi rajoitettava ja kokonaan olisi kiellettävä yli 12 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien pöytäviinien myynti. Niin ikään pitäisi komitean mielestä kieltää kaikki ostosopimukset, joissa hinnoittelun pohjana on alkoholiprosentti hehtolitralta kohti. Mainossanomaakin olisi säännösteltävä, niin ettei siitä näkyisi alkoholipitoisuus. Sokerin lisääminen käymisprosessin yhteydessä (ns. chaptalisation) olisi otettava entistä tarkemmin säännösteltäväksi. Mutta kaikki nämä toimet edellyttävät tuekseen kuluttajavalistusta.

Työryhmän talousyhteisölle osoittamien vaatimusten kanssa ristiriitaiselta saattaa ulkopuolisesta tuntua ehdotus alkoholinvienin lisäämisestä. Viennin arvo on nykyisin suunnilleen 10 miljardia

frangia. Komitean ehdotuksen mukaan vienti olisi pyrittävä kaksinkertaistamaan.

Hintapolitiikan kannalta työryhmä on esittänyt, että ylijäämäviini olisi tislattava heti satokauden alussa. Eräillä seuduilla on "viinikutsumus", kun sen sijaan toisilla paikkakunnilla köynnös ei tuota hyvälaatuisia juomaa. Suosituksiin kuuluukin toisarvoisten viiniviljelmien "paketoiminen" tai muuntaminen hedelmä- ja vihannestarhoiksi.

Yksi tie alkoholivaurioiden supistamiseen on oluen alkoholipitoisuuden alentaminen. Olut on kuitenkin työryhmän mielestä hieman toisessa asemassa kuin viini. Asiantuntijoiden pitäisi kuitenkin määrittää suurin sallittu alkoholipitoisuus. Tutkimuksen olisi pyrittävä kehittämään sellaisia olutkantoja, jotka antavat parempitasoista ja miedompaa juomaa.

Hintaruuvi

Kulutuksen rajoittamiseen tähtäävistä toimista keskeisin on alkoholijuomien saatavuuden rajoittaminen. Hintapolitiikka tuntuu Ranskassakin olevan tehokain ase. Työryhmän mielestä maassa vallitsee ristiriita alkoholinvastaisen taistelun ja hintakehityksen välillä. Alkoholin hinta ei ole seurannut kustannustasoa eikä vastannut niitä menoja, joita yhteiskunnalle koituu alkoholivaurioista. Vähittäishinnat eivät ole seuranneet elinkustannusindeksiä eivätkä varsinkaan palkakehitystä, kuten työryhmän laskelmas-
ta ilmenee:

	1970	1979
alkoholijuomien hinta	100	205,8
elinkustannukset	100	221,3
keskimääräispalkka	100	299,1
tuntipalkka	100	322,9

Komitea painottaa, että hinnoittelun perustaksi ei pitäisi ottaa elinkustannuksia vaan palkkatasoa osoittava indeksi, niin ettei alkoholien saatavuus helpottuisi.

Alkoholin hintaa olisi siis nostettava noin 45 %. Valtion budjettiin se merkitsisi noin 7,5 miljardin lisäystä (jos otetaan huomioon kulutuksen jousto, runsaat 6 miljardia) ja nostaisi elinkustannusindeksiä 0,34 pisteellä. Alkoholin hinnan raju korotus olisi epäilemättä rohkea ote, mutta komitea otaksuu sen vastaavan hallituksen nyt omaksumaa politiikkaa. Alkoholista ja tupakkaa vastaan käytävästä taistelusta puhuttaessa päädytään kuitenkin aina siihen, että niiden yhteiskunnalle aiheuttamat rasitukset on korvattava niille pannuilla veroilla.

Ranskassa tällainen toimenpide saat-taisi vastata nyt paremmin yleistä mieli-pidettä kuin aikaisemmin, koska hinta-ruuvi kuitenkin on alkoholihaittojen tärkein ehkäisykeino. Työryhmä toteaa lisäksi, että Ranskan naapurimaissa alkoholin hinta on yleensä korkeampi ja alkoholitulot suuremmat. Jos ehdotetut hinnankorotukset jaettaisiin kolmelle vuodelle, olisi lisätulo ensi vuonna 2 miljardia, seuraavana 4,5 miljardia ja vuonna 1983 noin 6 miljardia. Elinkustannusindeksi nousisi 0,2 pistettä vuodessa.

Mainonnan rajoittaminen

Vaikea on ehkä Ranskan kaltaisessa tuottajamaassa toteuttaa ne suositukset, joiden tarkoituksena on rajoittaa alkoholi-juomien mainostamista. Monin keinoin tehdään kuluttajalle tietäväksi, että on hyvä tapa virkistyä, levätä, viettää aikaa ja rakastaa alkoholin parissa. Mainonnan rajoittamiseen komitea kiinnittää erityistä huomiota.

Nykyisenkin lainsäädännön puitteissa olisi mahdollista jonkin verran säännellä mainontaa. Ranskassa juomat on jaettu viiteen eri ryhmään, joista eräiden mainonta on joko kokonaan kielletty tai osittain rajoitettu. Sallittuja mainonnan kohteita ovat alkoholittomat juomat, oluet, siiderit ja viinit samoin kuin liköörit, anisetit, rommit, konjakit, armanjakit, akvaviitit jne. Säännösteltyä on viinipohjaisten aperitiivien ja katkeroiden mainonta. Niistä saa mainita vain nimen,

tuotteen sisällön, valmistajan, agentin ja jakeluliikkeen nimen ja osoitteen. Kiellettyyn ryhmään kuuluvat pastis, viski, gini, votka ja katajanmarjaviini. Näitä ei saa ollenkaan mainostaa, mutta niitä koskevia kiertokirjeitä saa kuitenkin lähettää vähittäiskauppiaille ja pitää markkinointitunnuksia anniskelupaikoissa ja kuljetusautoissa. Kaikkien alkoholimainonta on kielletty urheilulaitoksissa, ja työryhmä haluaa laajentaa kiellon koskemaan myös nuorison kokoontumistiloja. Radiolla, televisiolla ja lehdistöllä on omat sääntönsä.

Ranskassa kierretään mainontakieltoa käyttämällä kohteina ns. alibijuomia. Tuottaja mainostaa esimerkiksi jotakin vähäpätöistä valmistettaan, jolla on sama markkinointitunnus kuin mainoskiellon alaisella, tärkeämmällä tuotteella, siis hieman samaan tapaan kuin meillä ykkös-oluen varjolla saadaan viedyksi väkevemmän oluen mainossanoma kuluttajalle.

Mainoskielto on aiheuttanut oikeuslaitokselle vaikeita tulkintaongelmia. Niinpä tuomioistuimien ei ota käsiteltäväkseen raittiusjärjestöjen valituksia. Näitä järjestöjä ei pidetä asianomistajina, mikä niiden toiminnan uskottavuuden kannalta olisi kuitenkin toivottavaa. Lisäksi talousyhteisön piirissä pidetään Ranskan säännöstöä diskriminoivana, sen rajoitukset nimittäin suosivat tyypillisesti ranskalaisia tuotteita kuten esimerkiksi konjakkia, jonka mainonta on sallittu, mutta kieltävät viskin ja ginin mainonnan. Työryhmä toivoo, että kaikkien väkevien juomien mainonta kiellettäisiin ja että alkoholimainonnalle pantaisiin erityisvero. Sallittuja olisivat vain tislattomien, käymismenetelmällä valmistettavien juomien, kuten viinin, oluen ja siiderin, mainonta. Myös mainoslauseiden käyttöä pitäisi rajoittaa, niin että niiden iskuvoima heikkenisi. Hallitus on tietävästi jo tämänsuuntaisia rajoituksia harkinnutkin.

Myös viinien ja oluiden mainossanoma olisi pyrittävä kontrolloimaan. Niissä ei saisi esittää hygieenisistä tai medisiinisistä

ominaisuuksia eikä liittää niihin elämisen tasoa koskevia laatumääreitä. Mainoslauseen tulisi antaa kuluttajalle tieto vain tuotteen alkuperästä ja valmistusmenetelmästä. Ns. merkkiviinien (vins de marques, tavallisista viineistä sekoittamalla valmistettu tuote, jolle on annettu jokin kaupallinen myyntinimi tai -merkki) mainostaminen olisi kokonaan kiellettyä.

Määräysten noudattamista varten olisi koottava eri osapuolia edustava lautakunta seuraamaan tilannetta ja luomaan mainontaa koskevat pelisäännöt. Myös anniskelumääräysten uusiminen olisi välttämätöntä, sillä niissä on runsaasti epämääräisyyttä, eivätkä ne enää sovellu ajan vaatimuksiin.

Alkoholiton vaihtoehto

Alkoholittomien juomien tarjonta ei vastaa komitean mielestä kuluttajien tarpeita. Oluen käyttö on selvästi lisääntynyt, mutta alkoholittoman oluen kulu on vielä vaatimatonta, vaikka sen odotetaan kasvavan neljässä vuodessa noin 60 %. Alkoholittomien juomien hinta ei ole myöskään kilpailukykyinen, vaan viinilasi saattaa usein olla halvempi kuin kahvikuppi tai pullo mehua. Työryhmän ehdotuksiin kuuluukin, että jokaisessa anniskelupaikassa pitäisi olla tarjolla ainakin viittä alkoholitonta juomaa, joiden lasihinta olisi halvempi kuin minkään alkoholipitoisen juoman. Huomiota kiinnitetään edelleen siihen, ettei esimerkiksi ravintoloissa ja kanttiineissa ole riittävästi tarjolla vettä. Julkisissa tiloissa, kuten metrossa, postikonttoreissa, asemilla, tavarataloissa yms., pitäisi olla tarpeeksi vedensaantipisteitä. Tällaiset janonsammutusasemat olisi tehtävä pakollisiksi suunniteltaessa yleisölle tarkoitettuja tiloja.

Alkoholittomien juomien hinnanalennuspyrkimykset kuuluvat niin ikään komitean suosituksiin. Hintapoliittisin keinoin olisi koetettava lieventää hedelmän- tarjonnan kausivaihteluita. Hedelmien hankinta olisi eri osapuolten keskeisillä

sopimuksilla tasapainotettava ja tuotteiden varastointimahdollisuuksia lisäävä eri valmistusvaiheissa. Hinnanalennuskeinoina työryhmä näkee myös erityisverojen poistamisen tai vähentämisen. Alkoholittomat juomat pitäisi siirtää liikevaihtoverotuksessa elintarvikkeiden ryhmään, jolloin vero putoaisi 17,6 %:sta 7 %:iin. Kunnallinen vero olisi poistettava kivennäisvesiltä. Myös anniskelupaikkojen verojärjestelyt olisi otettava harkittaviksi.

Komitean mielestä pitäisi kaikin tavoin rohkaista alkoholittomien juomien myyntiä ja tuotekehittelyä. Niinpä olisi markkinoille saatava esimerkiksi alkoholiton siideri, jollaisen valmistaminen nykyisen lainsäädännön vallitessa ei ole mahdollista. Lainsäädäntötoimia siis tarvittaisiin, mutta ennen muuta massiivista mainoskampanjaa kotimaisista hedelmistä valmistettujen alkoholittomien juomien käyttämiseksi. Tuotekehittelyä ja siihen liittyvää tutkimusta komitea pitää tärkeänä.

Valistusta ja kasvatusta lisäävä

Työryhmä luottaa kasvatukseen ja kannustukseen, vaikkei näistä toimista olekaan odotettavissa nopeita tuloksia. Alkoholinvastainen valistus on liitettävä opetusohjelman kaikille asteille, lastentarhoista ammattikouluihin ja yliopistoihin. Terveyskasvatuksen pitäisi kattaa koko koulutusaika. Alkoholikysymykseen liittyvää aineistoa ei saisi keskittää pelkästään biologiaan, vaan se olisi nivottava myös historian, kansantalouden ja yhteiskuntatieteiden opetukseen. Alkoholisoitumisen merkkejä osoittavat opiskelijat olisi saatettava tarkkailuun ja erityisesti olisi seurattava niitä opiskelijoita, jotka ovat lähellä riskejä, kuten esim. hotellikouluissa työskentelevät.

Asennemuokkauksen osalta komitea kiinnittää erityistä huomiota armeijan tarjoamiin mahdollisuuksiin, siellähän valistus suuntautuu suoraan nuorisolle. Armeijassa voidaan myös varhaisessa vaiheessa todeta taipumus alkoholismiin ja

saattaa asianomainen hoitoon. Sotilaat ovatkin kuulemma ymmärtäneet alkoholinvastaisen taistelun merkityksen nopeammin kuin siviilit. Kantahenkilökunnalle on järjestetty jo entuudestaan säännölliset kuntotarkastukset. Asevelvollisten vapaa-ajan vietosta olisi huolehdittava entistä paremmin ja järjestettävä heille kulttuuriharrastuksiin aktivoivaa ohjelmaa palveluksen ulkopuolella.

Työtapaturmista on komitean arvioinnin mukaan 15—20 % vietävä alkoholin tiliin. Komitea tähdentää alkoholin osuutta myös liikenneonnettomuuksiin, työn laatuun ja työstä poissaoloihin. Hoitoonohjauksesta komitea antaa useita suosituksia ja pitää tärkeänä, että ensioireiden syyt koetetaan parantaa, ilman että asianomainen erotetaan työstään. Lääkintöhenkilökunnalla on tässä laaja kenttä työpaikoilla. Kaikenlaisen alkoholin nauttiminen olisi työympäristössä kielletty. Nykyisin ovat sallittuja viini, olut ja siideri. Alkoholittomien juomien saantia olisi helpotettava, mieluiten järjestämällä niiden ilmainen tarjoilu. Vesipisteiden riittävyys kiinnitetään huomiota tässäkin kohdassa. Sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön olisi tehokkaammin informoitava työläisiä alkoholin vaaroista, siis samaan tapaan kuin nykyisin annetaan ohjeita työtapaturmien välttämiseksi. Työpaikkalääkärin osalle tulisi hoidon järjestäminen ja riskiryhmien tarkkailu. Hoitoonohjaukseen olisi pyrittävä niin ikään erilaisten (kuten ennen synnytystä tapahtuvien, ajokortin saamiseksi vaadittujen yms.) lääkärintarkastusten yhteydessä.

Koulutus ja koordinointi

Alkoholismi on kaikkine epäsuorine seurauksineen Ranskassa kolmanneksi suurin kuolinsyy. Siitä huolimatta alan opetus on ollut sangen vähäistä lääkekoulutuksen yhteydessä. Nyt komitea suosittaa alkoholologian ottamista lääketieteellisen koulutuksen kaikille asteille ja tekee tässä suhteessa useita ehdotuksia. Tämä laajahko osa kuuluu mietinnön

painopisteisiin.

Niin ikään koko kasvatushenkilöstö olisi saatava pikaisesti terveydenhuolto-opastuksen piiriin. Informaatio- ja herätyskampanja pitäisi suunnata kohtuuden periaatteiden levittämiseen soveltuviin ryhmiin: poliitikot, hallintoviranomaiset, poliisit, kasvattajat, papit, yhteiskuntatieteilijät, urheiluväki jne.

Komitea toivoo, että alkoholiongelman ratkaiseminen luokiteltaisiin suurten kansallisten tavoitteiden joukkoon. Niinpä se tekee ehdotuksia valistustoiminnan laajentamisesta. Jo toiminnassa olevia järjestöjä ja elimiä olisi autettava. Esimerkiksi alkoholistien huoltoon omistautuneiden järjestöjen pitäisi saada julkista tukea, ettei niiden tarvitsisi toimia hyväntekeväisyyden varassa. Eri ministeriöiden pyrinnot olisi koordinoitava, ja tästä olisi vastuu lähinnä pääministerillä. Alkoholikysymykseen sitoutuneiden intressiryhmien yhteistoimintaa olisi lisättävä. Tutkimuksen tehostamiseen kiinnitetään niin ikään huomiota. Ja harvoinpa näin laaja mietintö jää vaille ehdotusta uusien elinten luomisesta entisten lisäksi. Alkoholologian kansallisen instituutin perustaminen liittyy työryhmän ehdotuksiin. Laitoksen toimipiiriin kuuluisivat mm. dokumentaatio, tutkimus, kontrolli, koulutusapu jne.

Tähän on poimittu laajasta mietinnöstä vain lyhyesti erilaisia suosituksia. Useat liitteet antavat kuvan ongelman monisäikeisyydestä. Ja kuitenkin tämä on vain raportin ensimmäinen osa. Jatkoa siis ilmeisesti seuraa.

Työryhmän mietinnössä on, kuten edellä olevasta käynee ilmi, sekä painavia toimenpidesuosituksia että pieniltä tuntuvia korjausehdotuksia. Alkoholiongelman paino on komitean mielestä niin raskas, että vähäpätöisiltä näyttävät vihjeet ja pienetkin edistysaskeleet voivat tuottaa varteenotettavia säästöjä sosiaalibudjetissa.

Komitea painottaa, että hallituksen on otettava vastuu ongelman ratkaisemiseen tähtäävistä toimista. Hallitus ja varsinkin pääministeri on nyt asetettu temppelein

harjalle. Komitea toivoo, että sen suositukset johtaisivat konkreettisiin toimiin, niin ettei tämä raportti jäisi vain uudeksi numeroksi alkoholologian bibliografiaan.

Hallitusvallan ja poliitikkojen lisäksi tästä ongelmasta ovat jo kiinnostuneet eräät specialistit: terveydenhuoltohenkilöstö, talousmiehet, juristit, biologit ja yhteiskuntatieteilijät. Komitea on ollut havaitsevinaan, että myös kolmas voima on tulossa peliin: yleinen mielipide. Kaik-

ki myöntävät alkoholivitsauksen olemassaolon, mutta siitä huolimatta ihmiskunta on jatkuvasti altis alkoholin mainonnalle ja sen houkutuksille. Mutta nyt suuri yleisö on jo paremmin informoitu kuin ennen, ja se ehkä saattaa merkitä uutta voimatekijää. Työryhmän mielestä pääkysymys kuitenkin on jatkuvasti sama kuin vuosisadan alussa lausuttu: Voiko yhteisetu syrjäyttää yksityiset intressit?

English summary

Eero Saarenheimo: Ranska alkoholiongelmaansa edessä (France begins to face its alcohol problem)

This committee report to the French government is a far-reaching plan for alcohol policy. Its fundamental goal is to cut down the consumption of alcohol substantially, which is seen as the only real way of improving the alcohol situation in France.

The committee complains that the price of alcohol has not followed the rise in general costs and has especially lagged behind the rise in wages. With the base index for 1970 taken as 100, in 1979 the corresponding price of alcoholic beverages was 205.8, the cost of living 221.3 and the average wage 299.1.

The committee proposes that the index of the average wage should be taken as the basis for pricing alcoholic beverages, so that alcohol should not become more easily accessible with wage increases. It is proposed that the price of alcohol be increased by 45 % over a three year period.

The regulations concerning alcohol advertising in France have caused problems of interpretation in

the courts. The committee proposes that all advertising of strong liquors should be prohibited and that a special tax should be imposed on all other alcohol advertising.

The committee further proposes that all licensed premises should offer least five non-alcoholic drinks at a lower price than any alcoholic beverage. The availability of drinking water should be compulsory both in restaurants and all public buildings.

The committee estimates that 15–20 % of accidents at work are caused by alcohol. It gives recommendations about referral to treatment and proposes that all alcohol consumption be prohibited at work places.

The committee criticizes European Economic Communities for applying exclusively principles of trade and commerce to alcohol affairs, and recommends that in future a more restrictive alcohol policy should be implemented.

For literature references see the list of new alcohol literature at the end of this issue pages 232–236, references 9, 11, 12, 18, 21, 38, 76 and 87.

Alkoholipolitiikka Vol. 45:212–218, 1980